

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

Ára: 400 FORINT

79. évf. 1. szám 2024. január 15.

Svájci 5. 5784

ה'ז

Ahol szinte egymás mellett volt gyilkos és áldozat, angyal és ördög

Brand Jenő és felesége, **Brand Hansi**, **Komoly Ottó**, **Kasztner Dezső** és **Szilágyi Ernő** a vészkoraszak hősei, a magyar cionisták vezetői voltak, akik – amint a megemlékezésen a holokausttól elűlő Kardos Péter főrabbi fogalmazott – sokszor az ördöggel is szövetkezve igyekeztek megmenteni sorstársaikat. A nevüket megörökítő emléktáblát a közelmúlt-

tere felidézte az október 7-i terrortámadást, amit a 80 éve történt népirtás után elképzeltetlennek tartottunk. A Raoul Wallenberg Egyesület elnöke, **Sebes József** is arra utalt, hogy a holokausttól először történt meg, hogy tömegesen pusztításnak el embereket csupán azért, mert zsidók.

Az emléktábla avatásán a kezdeményező szervezeteken kívül a

Dr. Grósz Andor

ban avatták fel Zuglóban, a Semsey utca 15. számú ház falán, ott, ahol a Brand házaspár élt, ahol a budapesti cionista segélyező és mentőbizottság, a hazai zsidó önményiségi szervezet irodája működött, ahol számos üldözött lelt menedékre.

Az ünnepélyes táblaavatáson **Kardos Péter** főrabbi felidézte, hogy Zuglóban miként volt szinte egymás mellett gyilkos és áldozat, angyal és ördög, hogy a Thököly úti nyilasházal éppen szemben volt az a villa, ahol Slachta Margit zsidókat bújtatt, nem messze a zuglói zsinagóga, ahol a nyilasok tömeges kivégzéseket tartottak, a Semsey utcai iroda, ahonnan Brandék szervezték a zsidók kimentését. Ők is az ördöggel szövetkeztek, mert a Tóra szerint az élet minden fontosabb, s az élet megmentéséért megszeghető a szombat és minden ünnepi tiltás, mint ahogy a fiatal cionisták sokszor nyilas vagy német egyenruhában szállították a menleveleket vagy az élelmet a gettóba.

Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke kiemelte Komoly Ottónak, a Magyarországi Cionista Szövetség akkori elnökének embermentő munkáját, többek között megemlíttve, hogy a nyilas uralom idején megszervezte a zsidó gyerekek mentését, legalább 6000 gyerek és 600 alkalmazott élhetett túl a borzalmakat a védett gyerekházakban, amelyeket Komoly mint a Vöröskereszti gyermekosztályának vezetője hozott létre.

Horváth Csaba, Zugló polgármes-

Scheiber Sándor Általános Iskola és Gimnázium diákjai és tanárai is képviselték magukat. Köszönjük Répás Péter kollégáknak az ünnepélyes esemény koordinálását. Köszi a Raoul Wallenberg Egyesületnek, a Magyarországi Zsidó Örökség Közalapítványnak, a Magyarországi Cionista Szövetségnak és a Zuglói Önkormányzatnak, hogy hőseink emlékét ezzel a táblával is tovább őrizhetjük!

Az alábbiakban dr. Grósz Andor Mazsihisz-elnök beszédét olvashatják.

Kedves érdeklődő közönség, kedves barátaim, kedves hittestvéreim!

Mielőtt belépnénk a holokaust 80. évi fordulójába, nagyon helyesen előtte avatjuk ezt az emléktáblát, mint ahogyan az a mentőakció is, amiről megemlékezünk, a soá előtt, 1943-ban kezdődött, s egyik helyszíne ez az épület volt, ahol a cionista szervezet egyik vezetője, **Brand Jenő** élt.

A Vaadat Ezra ve Hacala, vagyis

79 éve szabadult fel a budapesti gettó

Emlékezzünk közösen a Dohány utcai zsinagógában

A Budapesti Zsidó Hitközség (BZSH) a budapesti gettó felszabadításának 79. évfordulója alkalmából megemlékezést tart 2024. január 18-án, csütörtökön délelőtt 10.00 órakor a Dohány utcai zsinagógában. Az eseményre tiszteettel várjuk az emlékezőket.

1945. január 18-án szabadult fel a pesti gettó. A gettóban az egészségügyi viszonyok minősítetlenek voltak, az emberek tömegesen haltak meg, decemberben naponta 80-120 halottat vittek ki. 1945. január 18-án a Vörös Hadsereg közeledtére a nyilas őrség eltűnt, a kerítés deszkapolánkjait az emberek eltűzelték. A gettó felszabadulásakor csak a Klauzál téren több mint 3000 temetetlen holttestet találtak.

A gyászmegemlékezésen beszédet mond **Kardos Péter** főrabbi és **Mester Tamás**, a Budapesti Zsidó Hitközség elnöke, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének alelnöke.

Az emlékező zsoltárokat **Zucker Immanuel** főkántor énekli, orgonán kíséri **Ferenczi Eszter**.

Közreműködik: **Tordai Zoltán** és **zenekara**.

A megemlékezés a Wesselényi utcában található felszabadítási emléktábla megkoszorúzásával zárul.

Felhívjuk résztvevőink figyelmét, hogy a megemlékezésen a férfiak számára fejfedő viselése szükséges.

A megemlékezésre **Mester Tamás** BZSH-elnök és **dr. Kunos Péter** ügyvezető igazgató nevében mindenkit tiszteettel meghívunk!

Megemlékezés

BZSH

Ez a támadás nemcsak Izrael, hanem a civilizációnk ellen irányult

Jelképesen Október 7. térnek nevezték át a Dohány utcai zsinagóga előtti Herzl Tivadar teret két hétre a Hamász terroristái által Izraelben elkövetett támadás áldozatainak emlékére.

A megemlékezést és a tér átnevezését a Mazsihisz és a BZSH a fővárosi önkormányzattal és Erzsébetváros önkormányzatával közösen szervezte.

A rendezvényen Jákóv Hádássz-Handelszman, Izrael magyarországi nagykövete köszönetét fejezte ki a tér szimbolikus átnevezéséért és a szolidaritásért. Jelképesnek nevezte a tér átnevezését azért is, mert – mint mondta – itt született Herzl Tivadar, a zsidó állam megállmodója, és az október 7-i terrortámadás elkövetői ezt az álmot akarták elpusztítani.

Úgy folytatta: a terroristák zsidó emberek mellett arabokat, keresztyényeket, sőt Afrikából érkezett és mezőgazdasági tanulmányokat folytatott diákokat is meggyilkoltak.

Fotó: MTI / Lakatos Péter

„Ez a támadás nemcsak Izrael Állam, hanem a civilizációnk ellen irányult” – jelentette ki a nagykövet.

Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke arról beszélt: október 7. azt jelenti Izraelnek és a diaszpórának, mint amit szeptember 11. jelent az Egyesült Államoknak. Hozzátette: mindenkit cselekményt fanatikus izlamisták követek el.

A Mazsihisz elnöke elítélte a Hamász melletti szolidaritási akciókat, hangsúlyozva, hogy az események miatt a világban „újra fellángolt az Izrael-ellenessége csomagolt antiszemita parasza”.

Niedermüller Péter VII. kerületi polgármester szerint az, ami október 7-én történt, a második világháború utáni egyik legborzalmasabb tömeggyilkosság volt, és hosszú évekre sebet ejtett Izraelen. A Hamász terrortámadásának semmi köze sincs a palesztin néphez és annak szabadságához – emelte ki. A polgármester együttérzését fejezte ki Izrael Állammal és az áldozatok családjával.

Karácsony Gergely főpolgármester azt mondta, hogy Budapesten nincs helye az erőszakot legitimáló, relativizáló tüntetéseknek. Ha van valami, amiben a kormány és az ellenzék egyetért, az ez – tette hozzá. A főpolgármester a budapestiek nevében szolidaritását fejezte ki, mint mondta, „osztózunk az izraeli nép fájdalmában”. Herzl Tivadarra utalva kitért arra, hogy Izrael Állam létrehozásának gondolata Budapestről származik.

„Követeljük a túszok azonnali szabadon engedését, és követeljük, hogy a Hamász hagyjon fel erőszakos cselekményeivel” – hangoztatta Karácsony.

Fröhlich Róbert országos főrabbi a túszok szenvendésére hívta fel a hallgatóság figyelmét. Úgy fogalmazott, „nincs szó arra”, milyen gyötrelmeket élıhetnek át a túszok, ha még életben vannak. (MTI)

9 770133 350099

Gázai túszok hozzátartozói a Mazsihisz elnökénél

Nagyon jólesik nekünk az a barát, hogy a felmenőink földjén, Magyarországon fogadtak minket, és az is, hogy találkoztunk a köztársasági elnökkel. Valóban egy nép vagyunk, élünk akár Izraelben, akár a diaszpórában – mondottak azok az izraeli testvéreink, akik látogatást tettek dr. Grósz Andornál, a Mazsihisz elnökénél. A

volt Dániel Mirán, aki az október 7-i támadás során elrabolt Omri Mirán édesapja. Itt járt az 53 éves Osnát Susán Weisz és a 60 éves Ráviv Weisz. Osnát unokahúgát, a magyar-izraeli állampolgárságú Nogát és Noga édesanyját is a Hamász terroristájával szembeni támadásban meggyilkoltak. Elmondottak, mennyire jólesett nekik az a barát, hogy Magyarországon várta őket, és az is, hogy fogadta őket a köztársasági elnök. „Egy nép vagyunk, élünk akár Izraelben, akár a diaszpórában” – hangsúlyozták, és fontosnak tartották közölni azt is, hogy a zsidó nép sokkal egységesebben, megerősödve kerül ki ebből a háboróból.

Felső sor: Jákov Hádzsó-Handelszman, Lisáj Mirán Lávi, Dániel Mirán, Osnát Susán Weisz, Ráviv Weisz és a kísérőjük. Alsó sor: Grósz Andor és Dóra Bálint

találkozón jelen volt Jákov Hádzsó-Handelszman, Izrael Állam magyarországi nagykövete is.

Tragikus apropó szolgáltatott alkalmat több izraeli testvérink fogadására a Mazsihisz székházában: olyan emberek látogattak el dr. Grósz Andor elnökhöz, akiket személyesen érint az rettentet, amit a terroristák október 7-én elkövettek Dél-Izraelben.

A 38 éves Lisáj Lávi két gyermek édesanya, az egyik 2 éves, a másik 6 hónapos. Október 7-én az óvóhelyükről csatlált elő őket a Hamász fegyveresei. Férjét, Omri Miránt a terroristák elrabolták. Lisáj és két gyermek csodával határos módon el tudott menekülni. Omri anyai ágon magyar származású, jelenleg is magyar-izraeli kettős állampolgár.

A Magyarországra látogatók között

említett Noga édesapja, szintén elhurcoltak.

A találkozón a Mazsihisz elnöke elmondta: ahogyan a világban mindenhol, Magyarországon is sokkolta a zsidó közösséget az október 7-i brutális, visszatasító támadás, amit az egész zsidó nép ellen követtek el.

„Izraeli testvéreinkkel egy nagy család vagyunk. A belső nézeteltérésinket félretettük, és mindegyik magyarországi zsidó közösség egységen át kí Izrael mellett, együttesen állt a megemlékezések” – jelentette ki dr. Grósz Andor.

Az elnök közölte: „Izraeli testvéreink mindenben számíthatnak ránk, minden megtetszünk, hogy segítünk.” Fölsorolta a szolidaritási megemlékezések és rendezvényeket, s elmondta azt is, hogy a Mazsihisz gyűjtést indított a beéri kibucnak.

Normalitás kontra abnormalitás

A Herzl Tivadar tér ideiglenes átnevezéséről, Izraelnek a terroristák elleni hárborúról és különböző mozgalmak palesztin párti tüntetéseiről fejtette ki gondolatait dr. Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke a Heti TV Pirkadat című műsorában. Az adásban szóba került a Szeretkórház és a rabbiképző fejlesztése is.

A Heti TV-nek adott interjújában bestiális és mocskos támadásnak nevezte a 2023. október 7-i, Izrael elleni palesztin terrorakciót dr. Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke, aki szerint már réges-rég szabadon kellett volna bocsátani a több mint három hónapja elrabolt túszokat. Hozzátette: a Mazsihisz kapcsolatai áll az egyik legtöbbet szennedt közösséggel, a beéri kibucnal. Mint mondta, a Herzl Tivadar téren Október 7. tére való átnevezésével az izraeliek szennedésére kívánják felhívni a társadalom figyelmét.

Az interjút készítő Breuer Péter felvétésére, miszerint a hágai nemzetközi bíróságon napokon belül elkezdődik az a tárgyalás, amely Dél-Afrika Izraellel szembeni feljelentése kapcsán indul emberiesség elleni bűnök miatt, a Mazsihisz elnöke azt mondta: „mivel a vészkorszakban meggyilkolt 6 millió zsidó közül mintegy félmillió magyar zsidó volt, ezért mi különösen érzékenyek vagyunk arra, hogy milyen lépések történnek Izraellel szemben”. Hozzáfűzte: jelenleg háború folyik, és a háború minden oldalon követel áldozatokat, az együttérzés pedig minden ártatlannak kijár, ugyanakkor Izrael nem egy nép, hanem terroristák ellen visel háborút. Dr. Grósz Andor így fogalmazott: akit Izrael ellen és a paleszinok mellett tüntetnek, azok elfelejtik, hogy mi történt az Egyesült Államokban 2001. szeptember 11-én, hiszen a szélsőségesek akkor is teljesen értelmetlen, felfoghatatlan módon követtek el mészárlást ártatlan civilek ellen.

– A háborúban mindenki veszít, és gondolunk arra, hogy amikor a szövetségesek 1945-ben a náci ellen harcoltak, arra törekedtek, hogy megsemmisítsek a náciakat. Anélkül, hogy párhuzamot vonnának a két helyzet között, el kell mondani: most Izrael is arra törekzik, hogy még egyszer ne törtenhessék terroristákat a támadás az ország ellen – szögezte le a Mazsihisz elnök. Kijelentette: a harc nemcsak Izrael és a terroristák között folyik, hanem kiszélesítve a terroristák és a civilizált, normális életet élő kereszteny, nyugati civilizáció között is. „De a terroristákat mi nem azonosítjuk a palesztinokkal, ez két különböző dolog” – fűzte hozzá.

Mint dr. Grósz Andor fogalmazott: a paleszinok mellett való tüntetést nem lehet jobboldali és baloldali síkra szűkíteni, itt a normalitás harcol az abnormalitással, azért, hogy ne az abnormalitás győzön a világban.

A riporter szóba hozta a Szeretkórház fejlesztésének befejezetlenségét, amiről a Mazsihisz elnök azt mondta: „Ez nagy gondunk, hiszen nem szabad, hogy a betegellátás lássa kárát, ezért folyamatos kapcsolatban vagyunk a magyar kormánnal a segítségnyújtás érdekében.” Közölte: 2023 decemberében konkrét lépések történtek a kórház és a rabbiképző támogatására, azaz az illetékes miniszteriumban előkészítették az ügyel kapcsolatos kormányhatározatot.

„Fontosnak tartjuk, hogy a támogatás közvetlenül az érintett családokhoz jusszon el” – szögezte le.

A vendégek is megerősítették, hogy Izraelben ugyanígy egység uralkodik, a társadalmi és politikai törésvonalaknak most nincs jelentőségük. Elmondottak, mennyire jólesett nekik az a barát, hogy Magyarországon várta őket, és az is, hogy fogadta őket a köztársasági elnök. „Egy nép vagyunk, élünk akár Izraelben, akár a diaszpórában” – hangsúlyozták, és fontosnak tartották közölni azt is, hogy a zsidó nép jó érzés látni azokat a helyeket, ahonnan az őseik származnak. A chanukka kapcsán megjegyezték: a fény ünnepe most sötét időszakban köszöntött be, de a chanukka csoda ünnepe is, ezért bizonyosak abban, hogy a zsidó nép sokkal egységesebben, megerősödve kerül ki ebből a háboróból.

„A” variáns. Néhány nappal ezelőtt nagy felháborodást keltett zsidó körökből az a látvány, amely a Nyugati pályaudvar homlokzatán volt látható. Egy palesztin zászló kék-fehér luftballonok között. A palesztin zászló azonnali eltávolítását követelték.

„B” variáns. Néhány nappal ezelőtt nagy felháborodást keltett palesztin körökben az a látvány, hogy a Nyugati pályaudvar homlokzatán kék-fehér luftballonokkal meggylázt palesztin zászló volt látható. A kék-fehér luftballonok azonnali eltávolítását követelték.

Megmagyarázkodás

A csínytevők célja aligha a Nyugati homlokzata volt. Ha már okvetlen pályaudvar, akkor a Keleti stílusosabb lett volna...

Lehet, hogy a lufik a zászló magasba emelkedését voltak hivatal elősegíténi. Sőt, biztos! De miért kék-fehér??? Csak szándékos lehetett a színválasztás.

Az elkövető az izraeli-palesztin megbékélést akarta ezzel követelni, vagy „megszentségteleníteni” mindket-tőt. De hogy ebbe munkát és energiát fektetett, az biztos (kék és fehér lufikat nemigen árulnak az utcán).

Találgassunk!

kápé

Muszlim főorvos is gyűjtött chanukkai gyertyát Gyöngyösön

Közölöt öt évtized múltán saját rabbija lett a gyöngyösi zsidó gyű-lekezetnek.

A Start Műhelyben tartott chanukkai rendezvényen Weisz Péter, a helyi hitközség elnöke idézte föl az ünnep eredetét: Jézus születése előtt 167-ben Nagy Sándor birodalmán egyik utódállama, a Szelekuida Birodalom uralta a Szentföldet. A hellenizáció miatt megszentségtelenítették a zsidó templom szentélyét, az embereket disznóhúr evésére kényszerítették. Egy kisváros rabbija, Matatiás és öt fia föllázzadt, vezetéssel a zsidók győzelmet arattak. A szentély meg-tisztítása érdekében meggylújtották a menőrát, de csupán egy napra ele-gendő kóser olajuk volt, ám az isteni csoda folytán nyolc napig égett, míg újra elkészült a szükséges olajmenyiségek. Ha a makkabeusok nem győznek, Weisz szerint nem jött volna létre a kereszteny vallás sem, hiszen nem maradtak volna egyisten-hívő zsidók sem, így Jézus sem született volna meg.

Weisz szerint Európa veszélyben van az antiszemitaizmus és a terrorizmus miatt. Kiemelte, ezek nem a muszlim kultúrát jelentik. Bízik abban, hogy sikeres lesz a harc a terro-rizmussal szemben.

A történelmi visszatekintést folytatva elmondtak, a nyolc gyertya meggyújtását két zsidó vallási iskola másképpen értelmezte. A Sámmái-iskola szerint a chanukka első napján meg kellett gyűjtani minden a nyolc gyertyát és egyesével naponta elol-tani, ahogyan a fény mennyisége csökken. A Hillél-iskola szerint fordítva, egyre gyarapodik a fényesség. Jézus is az utóbbit követte, s ez az iskola győzedelmeskedett, a csoda ugyanis egyre erősebb.

Fölelevenített egy középkori történetet is, amelyben a mainzi püspök halála miatt fénygyújtási tilalom

A Sámmái-iskola szerint a chanukka első napján meg kellett gyűjtani minden a nyolc gyertyát és egyesével naponta eloltani

Forrás: Czímer Tamás/Heves Megyei Hírlap

rendeltek el, a zsidók ellenségei pedig azt várták, majd chanukka alkal-mából biztosan gyűjtötték.

A rendezvényen Weisz Péter örömmel mutatta be a gyűlekezet új rabbiját, Petrovics Pétert: 48 év után van ismét rabbijuk a gyöngyösiieknek. Petrovics a chanukkai gyertyák meggylújtásában is közreműködött.

Az ünnepség után Klein Judit és a Haverim zenekar adott koncertet, majd vendégség következett.

Hiesz György polgármester lapunknak elmondtak, örül, hogy van új rabbija a közösségnek, s a közösség vezetője igyekezik az összes vallást összehívni, békében megélni. Jó lát-ni, megférnek egymás mellett a val-lások, és ilyen békében együtt ün-neplik a chanukkát. A gyöngyösi ad-venti koszorún is más-más vallási fe-lekezetek gyűjtják meg a gyertyákat és mondják a szentbeszédet, köszön-tött.

Tóth Balázs/Heol.hu

denség fénje, ennek jegyében gyűjtotta meg ő is a gyertyát.

A rendezvényen Weisz Péter örömmel mutatta be a gyűlekezet új rabbiját, Petrovics Pétert: 48 év után van ismét rabbijuk a gyöngyösieknak. Petrovics a chanukkai gyertyák meggylújtásában is közreműködött. Az ünnepség után Klein Judit és a Haverim zenekar adott koncertet, majd vendégség következett.

Hiesz György polgármester la-punknak elmondtak, örül, hogy van új rabbija a közösségnek, s a közösség vezetője igyekezik az összes vallást összehívni, békében megélni. Jó lát-ni, megférnek egymás mellett a val-lások, és ilyen békében együtt ün-neplik a chanukkát. A gyöngyösi ad-venti koszorún is más-más vallási fe-lekezetek gyűjtják meg a gyertyákat és mondják a szentbeszédet, köszön-tött.

Prof. dr. Grósz Andor Mazsihisz-elnök köszöntőjében hangsúlyozta, hogy nekünk, zsidóknak minden évben mászt jelentenek a chanukka fénjei. Szerencsére nagyon sok ilyen esztendő van, amikor nyugalmat és békességet sugároznak mindannyiunknak, de az idei sajnos nem ilyen.

A békés polgári lakosok elleni aljas terrortámadás miatt a háború árnyéka vetül ránk, és bár biztosak vagyunk abban, hogy az önvédelmi háborút vívó izraeli erők győzni fognak, de még sok nehéz harc van előttük, és sok zsidó fiatalkoruk kell meghalnia, hogy megelőzzék a szörnyű tömeggyilkosságokat. A magyar zsidóság a magyar társadalom többségével együtt támogatja Izraelt, és megelégedéssel tölti el, hogy Magyarország kormánya nemcsak nyilatkozatokkal, de tényleges tettekkel is támogatja a gyermekükért a fronton harcoló anyákat és apákat.

Ezt követően Róna Tamás főrabbi megemlékezett prof. dr. Grósz Andor közelgő 72. születésnapjáról, és a közöség nevében sok boldogságot kívánt neki, majd megáldotta őt.

Hitközségi Hírek

Jó hangulatú, hagyományos chanukkaest Kecskeméten

A harmadik estén a szokásosnál is többen gyűlték össze a helyi zsidóság Nagy Imatermében, hogy részt vegyenek az ünnepi fényleggyűjtésben.

A havdoló után prof. dr. Róna Tamás főrabbi, a Mazsihisz Rabbinális Testületének elnöke méltatta a chanukka jelentőségét, majd a legkisebbek lobbantották fel a lángokat.

Dr. Feldmájer Péter, a Mazsihisz Közép-magyarországi Területi Csoportjának elnöke köszöntötte a Mazsihisz jelen lévő elnökét, majd egy talmudi történettel illusztrálta, milyen közeli áll hozzá ez az ünnep. Ezután kifejtette, hogy azoknak a több ezer éves vallásjogi vitáknak, amelyeket bőlcseink folytattak, a mai napig érvényes ünetei vannak.

E m l é k o l d a l

A libanoni háború

(Naftali Kraus beszámolójából)

Én nem nevezem Naszrallahot és társait patkányoknak, mert nem szabad Isten teremtményeit azzal sértegetni, hogy gyilkosokhoz hasonlítjuk őket. A patkány csak azért rágcsál össze minden, hogy ne nőjön be a foga. A legtöbb vadállat csak akkor és azért öl, ha éhes, de nem sportból. Szórakozásból csak az ember gyilkol. Illetve a moszlim terrorista.

Lapzárta

(Nem háborúzárta!)

Lapzártakor a háború folyik; további halottak (közel 40), sebesültek (több száz). 2200 lövedék; a légierő több mint ezer bérpülést hajtott végre Libanonban, több mint 300 libanoni halott, köztük sok polgári személy. 18 ezer tartalékos behívta. Délen mintha csend lenne, a gázai arabok felhagytak a Kasszam-rakétákkal, most „gesztusokat” várnak. Súlyos, gyanús csend. Tel-Avivban 2000 kommunista (12 szervezet!) tüntetett a Hezbollah mellett. Demokrácia. Condolezza jön, megy, jön, megy. Amerika nem áll stopperrel a kezében. Isten kezében vagyunk, ne élünk vissza irgalmaival.

(2006)

A Mazsihisz elnökjelöltjeivel tisztázandó stratégiai kérdésekről

1. Hogyan biztosítható a zsidóság, ezen belül a zsidó fiatalok jövője, s ehhez milyen stratégiákat kíván tenni?

2. Hogyan határozza meg a Mazsihisz és az EMIH viszonyát, és a kialakult versenyben hogyan kívánja javítani a Mazsihisz versenyhelyzetét?

3. Tisztázni kell a neológia és az ortodoxia viszonyát. Milyen előnyökkel jár számunkra, hogy az orthodox hitközség a Mazsihisz körébeli, ugyanakkor önállóan, tőlünk függetlenül működik?

4. Hogyan ítéli meg a vidéki zsidóság helyzetét, és milyen eszközökkel biztosítható hosszú távon a vidéki zsidó vallási közösségek fennmaradása és helyzetük javítása?

5. Milyen eszközökkel látja megvalósíthatónak a fiatalok bevonását a vallási életbe?

6. Szükségesnek tartja-e, és ha igen, hogyan képzeli el a rabbiságnak a korábbiaknál nagyobb mértékű bevonását a zsidóság magyarországi helyzetének stabilizálási és fejlesztési folyamatába? Korábban a rabbiság vezető szerepet vállalt (és sok országban ma is vezető szerepet játszik) a hitközségek életében. Hogyan látja annak lehetőségét, hogy a rabbik betölthessék a küldetésüket?

7. Hogyan kívánja biztosítani a hitközségek és körzetek, illetve a széles nyilvánosság részére a gázdálkodás és a cselekvési program megvalósulásának átláthatóságát?

8. Milyen szerepet szán a Mazsihisz előljáróságának a vezetésben?

9. Hogyan képzeli el a vezetés és az ügyvezetés viszonyát, illetve a Mazsihisz szervezetének a célrendszerhez való alakítását?

10. Milyen magyarországi partnerkapcsolatok mentén képzeli el a programja megvalósítását, illetve hogyan pozicionálja a neológ zsidóságot a nemzetközi kapcsolatrendszerben?

11. Milyen garanciákat ad arra, hogy programja a következő két évben időarányosan megvalósul, és ehhez milyen eszközökre van szüksége?

dr. Várnai György
a BZSH Hegedüs Gyula utcai körzetének
elnöke
(2013)

Palesztin sört isznak Izraelben

Miközben a világ arab–izraeli konfliktusról beszél, Tel-Avivban békés német sörfürge zajlott. A világban sok helyen vették át a német Oktoberfest hagyományát. Különös módon még Palesztinában is fegyverszünetet kötnek a neves esemény erejéig, írja a szeged.hir24.hu.

Az izraeli fiatalok kék-fehér kockás terítővel megterített asztaloknál ültek, és eredeti bajor és német együttesek fellépésével ünnepelték a német sört.

Joggal vetődik fel a kérdés, hogy mit keres egy ilyen ünnep pont Izraelben. Erre egyetlen válasz lehet: ahogya a mai Németország nem egyenlő a nácizmussal, úgy Izrael Állam sem agresszor.

A szervezők palesztin sört is mérnek, Taybetet, mely az egyetlen palesztin söör Izraelben. A helyzetet csak bonyolítja, hogy az iszlám tiltja az alkohol fogyasztását, ezért a palesztin sört Izraelben egy kereszten faluban főzik.

Tel-Avivban annak ellenére, hogy nem termelnek saját sört, a sörfürgepen több mint 50-féle csapoltat mérnek, beleértve mind a helyi, mind az importált söröket.

Bármit isznak, ügyelnek arra, hogy koccintáskor elhangozzék: Löchajim, ami azt jelenti, „az életre”.

(2013)

Lebovits Imre dicsérete

A Fót Waldorf Iskola történelemtanáraként szeretnék röviden beszámolni az előadásról, melyet Lebovits Imre tartott iskolánkban. Az egyik osztályban épp a második világháborúval foglalkoztunk, amikor az egyik leány megemlíttette egy ismerősét, aki szokott a holokausztról előadást tartani, könyvet is írt a témaáról. Mivel közeledett az emléknapi, úgy döntöttünk, ne csak egy osztályhoz hírjuk meg, hanem az egész gimnáziumhoz. Nálunk nincs párhuzamos osztály, de így is közel 120 diáks és tanár zsúfolódott be a „tornaszobánkba”, ahol egy hatalmas színen genültünk törökülésben.

Először általánosabb összefüggésekkel beszélt Imre bácsi (aki megengedte, hogy így nevezzem), de az is sokkal hitelesebben hangzott az ő szájából, mint ha olyan ember mondta volna, aki nem szaját élmenye. Aztán sikertült rávenni, hogy közvetlen tapasztalatairól is meséljen, amit meg is tett, bár mintha azokat kevésbé érezné fontosnak, mert esetlegesek, mert csak egy apró jelenséget mutatnak meg. A gyerekek számára azonban ezek a mondatok voltak a legfontosabbak. Ilyen érzéletes közelségen talán egyiktük sem volt korábban a történelem e megrázó eseményeivel. Megrendítő volt, amikor az előadónak egyszer elakadt a szava a felkarvaró emlékektől, és hogy nem az egyéni szenvédés felidézésekor történt ez, hanem amikor egy segítséget nyújtó emberre emlékezett vissza.

Tízéves a Schweitzer-kidus

Tízéves fennállását ünnepelte a Schweitzer Baráti Társaság kidussorozata. Ismeretes, hogy egy évtizeddel ezelőtt, Schweitzer József professzor rabbiképző intézeti templomi tisztségeből történt nyugalomba vonulása után felmerült az a kívánság, hogy a péntek esti kidusok folytatódjanak. Ez meg is történt, kezdetben Schweitzerék lakásán, majd miután ez szűknek bizonyult, Geiger András és Seres Attila szíves vendéglátása folytán a Rumbach utcai klubhelyiségekben. Évekkel később költözött át a társság az Erzsébetvárosi Önkormányzat Wesselényi utcájára közigazgatási hálába, amely ma is otthon ad a péntek esti rendezvényeknek. Havonta kétszeri alkalommal, a Dohány utcai zsinagóga istentisztelete után gyűlnek össze a résztvevők, mintegy 30–35 személy a kidusra.

A tízéves évforduló alkalmából 2013. május 31-én tar-

Humor a múzeumban

Vasárnap délelőtt a várbeli Történeti Múzeumban jártam, hogy megnézzem az Oroszok, németek, zsidók című fotókiállítást, amely azt mutatja be, hogyan illeszkedtek be a 90-es években Németországot választó volt szovjet menekültek. A milliók nagyságrendű áradat felkészületlenül érte többek között a berlini hitközséget is, amely sebteben új óvodákat, iskolákat, lakásokat és más kiszolgáló létesítményeket nyitott épített. Ez a világi része a dohognak.

A vallási befogadást számos felvétel illusztrálja. Ezek nagy része a felnőtteken és gyerekeken végrehajtott brit milákat ábrázolja, amelyek zsinagógákban, iskolákban, működben végeztettek el. Hogy mi ebben a humor?

A terem kapujának, amelyben a körülmetélésekkel készült képek láthatók, a felirata: METSZET-TEREM...

(kápe)
(2013)

Az én babám vasutas...

Utas a kalauzhoz: – Tessék mondani, ez a vonat mindenhol megáll? Válasz: – Miért, maga mindenhol le akar szálni?

***

– Jean, ez a vonat Hatvan felé megy?
– Nem, uram, csak egyfelé.

***

Egy utas odamegy a kisváros vasútállomásán az állomásfőkhöz, és azt kérdezi tőle:

– Mondja, uram, miért fekszik ez az állomás félóránira a várostól?
– Mert azt akartuk, hogy lehetőleg inkább a sínekhez legyen közel.

(2013)

tott összejövetelen Schweitzer József adott áttekintést az évtized kidusairól, melyek keretében a hallgatószám számos hazai és külföldi előadót ismerhetett meg, akik személyében – vallási különbség nélkül – kíváncsítottak a teológusok, filozófusok, történészek, jogászok, színművészek, művészettörténészek, irodalomtudósok, orvosok, írók, költők, publicisták szólaltak meg az egyetemes humánum és a zsidó művelődés szolgálatában.

Schweitzer főrabi meleg szavakkal emlékezett meg az évtized óta nem lankadó érdeklődésről, majd hálával adózott a kidusok háziasszonynainak, akik szeretetteljes fáradozásukkal különféle finomságokkal látták és látják vendégül a megjelenteket, s egyúttal köszönetet fejeztek ki mindenazonaknak, akik bármilyen módon hozzájárultak a rendezvények sikeréhez.

A kéthetenként találkozó lelkes és összetartó társaság tagjai joggal érezhetik úgy, hogy minden alkalmalag a gázdagabban távoznak, mint ahogyan érkeznek.

A szokásos nyári szünet után a kidussorozat összel folytatódik.

Európai polgármesterek az antiszemizmus ellen

Az antiszemita gyűlölet globális erősödése állt annak a találkozónak a fókuszában, amelyen több mint 150 polgármester, magas rangú önkormányzati vezető, diplomata és közösségi vezető vett részt a németországi Dortmundban megrendezett európai polgármesteri csúcstalálkozón. A résztvevőket Olaf Scholz német kancellár videoüzenetben köszöntötte. Mint korábban megírtuk: a Mazsihisz dr. Grósz Andor elnök képviselte.

A résztvevők több mint 60 városból és 30 országból érkeztek a csúcstalálkozóra, amelyet a „Kulturális sokszínűség előmozdítása” címmel tartottak. A Combat Antisemitism Movement (CAM) a dortmundi zsidó közösséggel együttműködve szervezte a fórumot. A korábbi polgármesteri csúcstalálkozóknak Fort Lauderdale (2023. december) Athén (2022) és Frankfurt-am-Main (2021) adott otthont.

A gyűlésen Budapestről dr. Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke, a főváros képviselőjében Kenderney János városdiplomáciai fótanácsadó, a ferencvárosi futballklubtól pedig az FTC vezetőségi tagja, Bienerth Gusztáv vett részt.

A nyitóvacsorán Thomas Westphal, Dortmund főpolgármestere, a csúcstalálkozó elnöke kijelentette: „Ennek a csúcstalálkozónak az üzenete egyértelmű: a felelősség egyesít bennünket. Felelősek vagyunk zsidó közösségeink védelméért és a különböző kultúrák és régiók közötti hídépítésért. Hangot adunk az antiszemizmus elleni küzdelemnek.”

Westphal úgy folytatta, hogy az október 7-i és az azt követő események „nemcsak sokkoltak minket, hanem arra is emlékeztettek, hogy az antiszemizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos felelősségünk világsszerűen általánosabb, mint valaha.”

„Rossz úton járunk, ha a zsidó életet csak akkor válik láthatóvá, amikor megtámadják vagy fenyegetik” – jegyezte meg. „A zsidó élet városunk normális része nap mint nap, és a mi felelősségünk az, hogy a zsidó élet a társadalmunk középpontjában legyen. A normális zsidó életet láthatóvá kell tennünk. A legjobb zsidó élet a félelem nélküli zsidó élet.”

Olasz Scholz német kancellár előre rögzített videonyilatkozatban szólalt fel.

„A Hamász-támadás óta nem tudom már, mi az emberség” – mondta Scholz, aki ezzel Elfriade Jelinek Nobel-díjas osztrák írónőt idézte.

Thomas Westphal dortmundi polgármester (középen) a tanácskozás megnyitóján

„Október 7-én a Hamász terroristái ártatlan izraeli állampolgárokat gyilkoltak, kínoztak, raboltak el és csonkítottak meg, férifiakat és nőket, kisgyerekeket, sőt holokausttúlélőket is. A terroristák válogatás nélküli brutalitásukkal, az emberi élet és méltóság teljes semmibevételével magát az emberiséget is célba vették. E bűntettek áldozatai mellé állni tehet az emberiség védelmét jelenti.”

„Határozottan kiállunk az antiszemizmus hulláma ellen, amely véiggörög az interneten és országainkon, és szégyenletes módon a német városokon is” – tette hozzá.

„A németek követték el a valaha elkövetett legsúlyosabb emberiség elleni bűntényt, a soát. Hazánknak különleges felelőssége van a zsidó élet védelmében. Ez a felelősség soha nem ér véget. Németország Izrael mellett áll, és támogatja a jogát, hogy megvédje magát a Hamász által elszabadított terrorral szemben” – jelentette ki.

Sacha Roytman, a CAM igazgatója felidéz az ő és más csalátagjai holokaust alatti túlélésének történetét. Roytman hangsúlyozta meggyőzőséét, miszerint a polgármestereknek kulcsszerepük van „az antiszemizmus elleni küzdelemben és a városok hosszú távú ellenálló képességeknek kiépítésében a gyűlölet ellen”.

„Ahogy megnyitjuk ezt a csúcstalálkozót, reménykedem” – mondta. „Felépítések a tisztelet és az elfogadás világát. Harcolhatunk a szélsőségek ellen. De ez vezetést, tudást, tapasztalatot, bizalmat, zéró toleranciát politikát, és ami a legfontosabb, a hitet követeli meg tőlünk, hogy meg tudjuk csinálni.”

A CAM tanácsadó testületének elnöke, Natan Sharansky elmondta: „Ma egy olyan Izraelből jövök, amely tele van elszántsággal a Hamász elleni harcra, és megérzi, hogy ha nem pusztítjuk el a Hamászt, akkor nincs jövője az államunknak. minden nap döntést kell hoznunk, hogy egy újabb napot várnunk, remélve, hogy újabb tíz túszt

szabadul ki, vagy visszatérünk a harchoz, mert el kell pusztítanunk ezt a szörnyű ellenséget.”

„Október 7. be fog kerülni a zsidó pogromok történetébe” – tette hozzá.

Zvi Rappoport, a Dortmundi Zsidó Hitközség igazgatótanácsának elnöke elmondta: „A zsidó élet itt, Dortmundban újra virágzik az 1990-es évek óta, amikor a volt Szovjetunió országaiból zsidó bevándorlók érkeztek Németországba. A holokaust után a németországi zsidó életnek ez a bámulatos fejlődése elkezpelhetetlennek tűnt. De ez a fajta csoda valóban megtörtént.”

„Ma azonban új kihívásokkal kell szembenéznünk” – mondta. „Más világban élünk, mint amit október 7-én előtt ismertünk. Európa-szerte az antiszemita incidensek hatalmas növekedése felforrósította a félelem légkörét, és arra ösztönözött egyeseket, hogy elerjék zsidó identitásukat. minden jelentés azt mutatja, hogy az európai zsidók az antiszemizmus új korszakával néznek szembe.”

Marie-Christine Lemardeley, Párizs alpolgármestere azt mondta: „Az antiszemizmus nem a zsidók problémája, hanem az emberiségé, és választott tisztségviselőként a mi felelősségünk, hogy elkötelezzük magunkat az antiszemizmus felszámolásá mellett.”

„Anne Hidalgo, Párizs polgármestere nagyon szerette volna, ha Párizs városa ma képviselteti magát, hogy megmutassuk teljes elkötelezettségünket az antiszemizmus és a diszkrimináció kapcsolódó formái elleni küzdelem mellett” – tette hozzá Lemardeley.

„A párizsi és a zsidó történelem kiemelt szerepe hozzájárul Párizs kulturális gazdagságához, de sajnos vonzza az antiszemita támadásokat” – mutatott rá. „A zsidó közösségek továbbra is szenevdenek ezektől az antiszemita cselekményektől. Az október 7-i terrortámadások az antiszemita cselekmények tömeges visszatérését váltották ki Párizsban. Az antiszemizmus már eddig is alattomos módon jelen volt, de október 7-e csak súlyosította.”

Dr. Gil Yaron, Észak-Rajna-Vesztfália tartomány gazdasági, tudományos, oktatási, ifjúsági és kulturális hivatalának vezetője Izraelben elmondta: „Ma már sehol sincs biztonságos hely a világon. Az antiszemizmus mindenütt megnőtt. Hol van tehát biztonságos hely a zsidók számára? Csak akkor leszünk nyugodtak, ha erre az évszázados rejtélyre az a válasz, hogy a zsidók számára mindenhol biztonságos, Izraelen belül és kívül egyaránt.”

„Amikor a zsidókat védjük, nem csak a zsidókat védjük. Mindannyiunkat védjük. Nem az önköket megfontolására vagy szolidaritására apellálunk, hanem az önvédelmükre” – jelentette ki.

Oriana Marie Krüger, a CAM európai ügyekért felelős igazgatója elmondta, hogy nagyszülei náci szimpatizánsok voltak. Ő nem a felmenői által elkövetett bűnökért érez felelősséget, hanem az antiszemizmus elleni küzdelemért, azért, hogy ez soha ne ismétlődhessen meg.

Dóra Bálint

Lengyel politikusok álltak ki a zsidó közösségi mellett

Euronews: Lengyel vezetők csatlakoztak a zsidó közösség tagjaihoz a parlamentben, miután Grzegorz Braun szélesjöbboldali képviselő tűzoltókészülékkel oltotta el a chanukiján őrült gyertyákat.

Andrzej Duda elnök jelenlétében a parlament elnöke, Szymon Hołownia és a zsidó közösségi tagjai gyertyákat gyújtottak a chanukka fényünneplés utolsó estéjén.

Az elnök, a parlament elnöke és más vezető törvényhozó tisztségviselők jelenlétében azt üzente, hogy nem tolerálják a parlamentben történt antiszemita megnyilvánulást. A lengyel ügyészség bejelentette, hogy vizsgálatot indít az azt elkövető Grzegorz Braun szélesjöbboldali képviselő ellen.

Az incident széles körben ítélték el lengyel politikusok, köztük Donald Tusk miniszterelnök, aki az Európai Uniós csúcstalálkozóján tartózkodott Brüsszelben.

Argentína

Javier Milei, a közelmúltban megválasztott, 53 éves jobboldali argentin elnök a chanukkával egybeeső beiktatásakor az elnöki palota erkélyén tartott beszédében a makabéusok emlékét is idézte. Az elnök kiemelte, hogy „a makabéusok harca a gyengék győzelme a sötétség felett”. A katolikus vallású Milei korábban egy argentin rabbinál tanult, és a betérésen is gondolkozott. Az egyik utolsó, Rosarióban tartott választási gyűlésen izraeli zászlót lobogtatott, első útja pedig New Yorkba vezetett, ahol felkereste Menáchem Mendel Schneerson chábád rabi sírját is.

Argentína. Javier Milei és Volodimir Zelenszkij. Az argentín elnök több mint zsidóbarát

Románia

2020-ban hozták létre a jászvásári Múzeumok Házában a Zsidó Színházi Múzeumot, amely a 19. és 20. században a zsidó társulatokban dolgozó rendezőknek, színészeknek és más személyeknek állít emléket.

Jászvásáron 1876-ban nyílt meg az első hivatalos jiddis nyelvű színház, amelyet Avram Goldfaden (1840–1908) alapított. A zsidó színház atyjának tekintett Goldfadenről elnevezett szekcióból a színesz-rendező kéziratai, feljegyzései és más dokumentumok találhatók. A zsidó színjátszás kezdeteinek szentelt termekben plakátokkal és más eredeti anyagokkal mutatják be a Goldfaden társulata által előbb Jászvásáron, majd Románia más városaiban is előadott darabokat. Négy csarnokban láthatók a Jászvásári Állami Zsidó Színház történetével kapcsolatos dokumentumok, poszterek, képek a színház művésziről és műhelyiről. A hatóságok érdektelensége és a zsidók tömeges kivándorlása miatt az 1949-ben alakult színház 1963-ban véglegesen bezárta kapuit. A múzeum emléket állít a bukaresti Baraseum reviszinháznak is, amelyben a legsötétebb korszakban, 1941 és 45 között tartottak előadásokat. Jelenleg Romániában már csak az 1948-ban alapított Bukaresti Állami Zsidó Színház működik, amelynek tevékenységét filmeken és interaktív eszközökön is bemutatják.

1930-ban 34.600 hittestvérünk élt Jászvásáron. Az 1941. június végén kezdtődött pogromnak mintegy 13.000 áldozata volt. Becslések szerint jelenleg 500-600 zsidó lakosa van a városnak. Az 1671-ben épült, 2006 és 2018 között restaurált nagyzsinagógát a hatóságok Nemzeti Történelmi Emlékhelynek nyilvánították.

Libanon. Isaac Arazi tanúja volt közössége halálának

Libanon

A helyi média jelentése szerint december 26-án, 80 éves korában elhunyt Isaac Arazi, a mintegy 30 fős libanoni zsidó hitközség vezetője. Arazi sokat tett a 1925-ben épült és a nyolcvanas években zajló harcok alatt megsérült Magen Abraham-zsinagóga helyreállításáért Bejrútban. Tizenöt éve megtörtént a templom felújítása, amit az összes nemzetiségi támogatott. A libanoni főváros kikötőjében 2020-ban történt hatalmas robbanás azonban kis mértékben ismét megrongálta az épületet. Az arab országok legnagyobb és legszébb zsinagógájának utolsó rabbija 1977-ben hagyta el az országot.

1948-ban mintegy 14.000 hittestvérünk élt Libanonban, de a hetvenes évek közepére már csak 2200-an maradtak. A polgárháborús állapotok miatt megszűnt a zsidók biztonsága, ezért mindenki elmenekült. A gyűlölet elműködését mutatta, hogy az 1982-ben történt izraeli bevonulást követően a „zsidó” az „izraeli” szó szinonimájává vált. A nyolcvanas évek közepén a Hezbollah terrortszervezet tagjai több zsidót elhurcoltak és meggyilkoltak. Jelenleg nincs zsidó vallási élet Libanonban.

Portugália

Mintegy 130 személy részvételével Lisszabonban bemutatták a „Portugália, ugródeszka a szabadság felé” (Portugal, Trampolin para a Liberdade) című dokumentumfilmet, melyet a brazil Ary Diesendruck rendezett, és elkészítését a Lisszaboni Zsidó Hitközség támogatta. A bemutatót követő szakmai vitán részt vett többek között Irene Flunser Pimental, a Lisszaboni Új Egyetem kutatója és Avraham Milgram, a jeruzsálemi Jad Vasem szakértője, a filozófia- és a történelemudományok doktora is. A történet érinti a második világháború előtt és alatt az országon keresztül menekülő mintegy 100.000 zsidó helyzetét, a Portugáliában élő zsidókra gyakorolt hatást, a korabeli politikai vezetés és a társadalom hozzállását. A szervezők a különleges dokumentumfilmet oktatási célból ingyenesen bocsátják a holokausttal foglalkozó intézmények és múzeumok rendelkezésére az USA-ban, Európában és Latin-Amerikában.

Kovács

Egykor Gázában szolgált, most Izraelben önkéntes a magyar orvos

(Megjelent 2023. november 27-én
<https://www.szabadeuropa.hu/a/egy-or-gazaban-szolgalt-most-izraelben-on-k-e-n-t-e-s-a-m-a-g-y-a-r-orvos/32696876.html>)

Shemesh Assaf sürgősségi szakorvos, a Honvédkórház sürgősségi osztályának részlegvezető főorvosa, a Mazsihisz Szeretekkórházának főigazgatója Izraelben született, 1993 óta él Magyarországon. Az Európai Unió és az Egyesült Államok által is terroriszervetnek minősített Hamász október 7-i támadássorozata után kitört hárború láttán úgy döntött, orvosként tért vissza szülőházájába, hogy ellássa az északi fronton egyre élesedő összecsapások áldozatait. Jelenleg a libanoni határtól mindenki tizenöt kilométerre fekvő Naharija központi kórházának (Galilee Medical Center) sürgősségi részlegén dolgozik önkéntes orvosként.

Mikor érkezett meg Izraelbe?

November 9-én. El kellett intézni a papírmunkát, lefordítatni a diplomáimat és elküldeni az izraeli külügyminisztériumba, hogy elfogadják a jelentkezésemet az önkéntesprogramra. Mellette huzamosabb időre úgy kellett otthagynom a Szereketkórházat, hogy távolról irányítva is zavartalan legyen a működése.

Miért döntött úgy, hogy kimegy?

Nagyon nehéz volt kijutni, de temni akartam valamit, kivenni a részemet a tennivalóból az egészségügyi szaktudásommal.

Hányszor volt riadó, amióta megérkezett?

Itt a környéken múlt héten volt két légiriadó. Az egyik fals riasztás volt, a másik alkalmalomban viszont 15 rakétát lőttek ki Naharija és Akkó irányába. Az előbbiben dolgozom, az utóbbi városban van a szállásom. A legtöbb rakétát leszedte az Iron Dome (Vaskupola) rakétaelhárító rendszer, a többi latakat területre hullott. A komolyabb sérüléseket nem ezek a rakéták okozzák, bár időnként előfordul, és a megsemmisítés után lezuhanó darabok is tudnak sérüléseket okozni, de a riasztórendszer, a kiépített óvóhelyek és az Iron Dome által biztosított lefedettség miatt ez ritkábban fordul elő. Kárt viszont sokszor okoznak, épületek, autók elég gyakran megrongálódnak a találatok miatt.

Hogyan befolyásolja ez a kórházi munkát?

Olyan kórházban dolgozom, amelyet már eleve úgy építettek, hogy a sürgősségi ellátás és pár más osztály, mint például az intenzív műtőblokkok jó része működőképesen üzemeltethető a rakéták, bombák ellen is védelmet nyújtó alagsorban.

Magyarországon 15 éve dolgozik a sürgősségi ellátásban. Mennyiben más mindez egy hárború közepén?

Izonyú nagy a stressz, hogy mi lesz ma este és mi lesz holnap reggel. Magyarországon a Covid-időszakot tudnám ehhez hasonlítani. Akkor például az emberek nem akartak bemenni a sürgősségi osztályra. Emögött félelem is van persze, de sokan nem akarják tovább terhelni az egyébként is túlterhelhet rendszert. Itt pedig hozzájön, hogy nem akarnak kimondani az otthoni óvóhelyek adta védeeltségből, mert napi szinten több támadás is történik már itt, Észak-Izraelben, ráadásul teljesen kiszámíthatatlanul. Míg délebbre már kialakult egyfajta menetrendszerű rakétázás, például a Hamász mindig az esti munkaidő vége felé lői az ország legnépesebb, központi részét, Tel-Avivot és Gus Dant (tel-avivi régiót), addig nálunk nincs rendszer. A Hezbollah teljesen hektikusan lői ki a rakétáit. Hozzá kell tenni, hogy egyelőre nyolcvan százalékban katonai célpontokra, de nem csak oda. Civil településeket, leginkább az egyik legészakibb település, Kiryat Smona városát sokszor lőttek az elmúlt hetekben. Vagy teljesen civil célpont volt, ahogy már említettem, Naharija és Akkó is.

A hárborús veszélyhelyzet miatt mu-

száj szabadon tartanunk az ágyak negyven százalékát. Emiatt hazaküldünk olyan betegeket is, akiket békéidőben biztosan bent tartottunk volna, most viszont legfeljebb viszszahívjuk őket kontrollra. Elektív, vagyis tervezett műtétek gyakorlatilag alig vannak, mivel nem akarja terhelni senki sem a sébészettel, sem az intenzív osztályt, és az ágyszámlimit fenntartása is csak így biztosítható. Aki életveszélyes állapotban van, azt természetesen nem küldjük haza. Őket az alagsorban berendezett ideiglenes kórtérmekekben helyezzük el – már ha egy hatalmas helyiséget lehet körteremnek nevezni, ahol függönyvel választjuk le az egyes szekciókat. Inkább úgy néz ki, mint egy menekültábor. A kórházat eleve úgy építették, hogy 450 ágyat le lehet inni a légiópincebe, és ott folytatni az ellátást. Most is mindenki ott dolgozik, kivéve a földszinten, ahol mi vagyunk, a sürgősségi osztály, és az első emeleten, ahol az intenzív osztály és a műtők vannak.

Az ágyak szabadon tartására a raktatámadások miatt van szükség?

Nem csak ez az oka. A libanoni háton vagyunk. A határ menti településeket mindenki kiürítették már, több tízezer embert elköltöztek, viszont rengeteg katonai bázis van a környéken. Térlalálat esetén rengeteg sebesült katonával kell számolnunk.

Emiatt állandóan gyakorunk. Egyről az ellátást, másrészt pedig azt, hogy légitámadás esetén hogyan tudjuk megvédeni a személyzet és a betegek testi épsegét. Itt, északon mindenki számít egy nagyobb csapásra.

Bármikor jöhét a telefon, hogy megindult egy átfogóbb támadás. Éppen ezért nemek az a feladatom, hogy lássam és tudjam, mi történik a sürgősségi osztályon, egyben lássák az én arcomat is minél többször, hogy kialakuljon a megfelelő munkakapcsolat. Rájátk az itt alkalmazott ellátási rendszere az adminisztrációtól a műtőasztalig, így ha bejövök, már tudok önállóan dolgozni. Ha több sérült van, és több csapat kell az ellátásukhoz, akkor azonnal az egyik csapat vezetőjével válok mint szakorvos. Elméletileg ugyan külsős ember vagyok, de a gyakorlatban a csapat tagja.

A kórháznak kiemelt szerepe van itt, északon, mert közel van a harcokhoz, és a hadsereg is a szárazföldi szállítást részesít előnyben. Komolyan tartanak tőle, hogy az evakuációs helikoptereket is tűz alá vennék Dél-Libanonból. Másrészt a határhoz legközelebb itt van magas szintű traumaeltállás, például nálunk van idegesbész, tehát akinek fejsérülése van, idejöhét.

Hogy viselik ezt a betegek?

Az izraeliek békéidőben sokat pánaszodnak, most viszont mindenki csendes, és abszolút hálás a kórházi személyzetnek, nagy az összetartás, mindenki támogatja a másikat. Pedig itt aztán az izraeli társadalom minden szegmense megtalálható. A betegek és a személyzet soraiban is vannak zsidók, arabok, drúzok, oroszok. Szokások, kultúrák szempontjából is tarka egyveleg: vannak ortodox zsidók, muszlimok, keresztenyek, vallásos és nem vallásos emberek egyaránt. A kórház igazgatója például egy kereszteny arab. A sérült katonák és az őket ellátó orvosok között is vannak zsidók és arabok vegyesen. Sok arab katona meghalt a hárborúban, de a terroristák áldozatai között is szép számmal vannak arabok.

Hányan érkeztek a kórházba az elmúlt időszakban a hárborúval kapcsolatos sérülésekkel?

Amiőt itt vagyok – eddig, hiszen nem lehet tudni, mi lesz egy óra múlva –, a Hezbollah megtámadott egy katonai bázist. Onnan két súlyosan sérült katonát érkezett be hozzánk. Repeszék fúródtak a testükbe, de kemény erőfeszítések árán sikerült megmenteni az életüköt. Összesen több mint ötszáz, a hárborúval kapcsolatos sérülést szenevedő beteg érkezett október 7-ére ebbe a kórházba. Közülük több

mint negyven súlyos sérült, négy ide-szálított katonát pedig már nem tudtak megmenteni.

Ön több mint 15 éve dolgozik a magyar sürgősségi ellátásban. Mi a különbség egy magyar békéidőbeli sürgősségi osztály és egy izraeli hárború sürgősségi osztály között?

Nemzetközi protokollok szerint dolgozunk ott is és itt is. Vannak itt más önkéntes orvosok is, például Amerikából, ők is ugyanezeket az előírásokat követik. Egy súlyos sérült ellátása ugyanúgy zajlik a Honvédkórházban, mint itt. Ami fontos különbség, az a felkészültség, hogy ebben a kórházban akár 16 súlyos sérül-

tet is el tudnak látni párhuzamosan, ha úgy hozza a szükség. Az otthoni számok ennél jóval alacsonyabbak.

Mennyiben más északon dolgozni egy ilyen, a konfliktuszónához közeli kórházban, mint mondjuk Dél-Izraelben, a Gázai övezet szomszédságában?

Láthatjuk a videókon, ahogy Gázában akár tűz alatt is zajlik a helikopteres evakuáció, kihozzák a sebesülteket. Ahogy említettem, itt, északon ezt kerülik. Ez jól mutatja, mennyire más ellenség áll itt a határ másik oldalán. A Hamász fegyverezetére nem merítében, sem minőségeben nem összehasonlítható a Hezbollah készleteivel, ahogy a két szervezet által irányított terroristák képzettsége sem egyforma. Ráadásul a Gázai övezet környékén több nagyobb kórház is fekszik, ebben a régióban viszont csak a mi intézményünk és egy kisebb kórház Cfáton látna el a betegeket.

Ezek szerint még nem mutatták ki egészen a foguk fehérjét.

Messze nem. Ha itt rendesen kiszélesedik a hárború, akkor teljesen másik világ jön. Emiatt is óriási a készültség itt, északon: látni lehet a harcokat, szállító teherautókat, páncélosokat, és a rengeteg katonát. Helikopterek, vadászgépek repülnek el rendszeresen, és a drónok zümmögését is gyakran lehet hallani.

Nem csak a katonai készültség nagy, a rendőri is. Ahhoz, hogy megértsük, miért, érdemes tudni, hogy 2021-ben, a mostaninál jóval kisebb gázai összetűzések idején sok helyen zavargások történt ki az izraeli arab és a zsidó lakosság között a hárborúban. Az izraelieket akkor megrémítette, hogy olyan városok is lángra kaptak, ahol erősen kevert a lakosság. Korábban szimbiozisban éltek egy más mellett az emberek például itt, Akkóban vagy Haifán, de más helyeken is.

Nagy volt a félelem, hogy ez megismerőlődhet, és mindenkit oldalon visszatérhet az akkori lincshangulat, ezért a rend fenntartása, főleg egy ekkora méretű hárború idején, létszükséglet. Most viszont ennek a feszültségeknek én a nyomát sem látom. Összhang van, mindenki együttesen elítéli, amit a Hamász tett.

A nagyszámú rendőri jelenlét mellett mennyiben más a hétköznapi élet, üresek az utcák?

Többször nyitva vannak a boltok, de Akkóban estefelé már alig találni

nyitva tartó éttermet. Viszont voltam Tel-Avivban és Petach Tikván is, az ország középső részén, amiőt itt vagyok. Ott majdnem tele voltak a helyek, pedig most nincsenek turisták sem. Sok izraeli így próbálja kereszteni a gózt, hiszen ott is napi szinten vannak légiárok, és szinte minden családból van valaki, aki vagy északon, vagy délen teljesít katonai szolgálatot. Vagy van rokona, vagy ismerőse, vagy ismer valakit, akinek van, akit meggylíkoltak, elraboltak.

Ön láttá már hárború idején Izraelt? Mi változott azóta?

Az első öbölhárború idején voltam katona. Az egyik legfontosabb különbség az Iron Dome. Akkoriban az Irakkal kilőt rakéták elől mindenki menekült az óvóhelyre, mert a jelenlegi helyzetben szemben akkoriban ha jött a rakéta, be is csapódott valahol. Folyamatos gomorgörcsben éltünk.

Miért lett orvos?

Ramat Ganban születtem, Tel-Aviv külvárosában. Tizenhat éves koromban már jelentkeztem a mentőszolgálathoz önkéntesnek. Majdnem minden nap ott ültem a mentőn. Tizenyolc évesen bevonultam a hármoniás katonai szolgálatra, és katonai elsősegélynyújtó, vagyis szanitóc lettem. A hadsereget után, 1993-ban jött Magyarországra tanulni, és itt ragadtam.

Katonaként dolgozott élesben?

Igen.

Hol és milyen körülmények közt?

Hogy pontosan hol és mit csináltunk, arról nem beszélünk.

Izrael területén?

Persze, de akkor még Gáza is izraeli ellenőrzés alá tartozott.

Tehát járt Gázában.

Fél évig szolgáltam ott.

Akkor jól ismeri az övezetet.

Igen.

Vannak rokonai, ismerősei, akiket közvetlenül érintett október 7-e, vagy azóta a hárború?

A bátyám olyan településen lakik, ahol még a támadás utáni negyedik

napon is felfedezték terroristák egy kisebb csoportját a közelmezőn. Az ő egyik gyereke sorkatona, a másikat behívta. Ugyanígy sok ismerősöm vagy a gyerekeik a hadseregen teljesítenek most szolgálatot. Vannak barátaim, akiknek a családjai ott voltak a Nova fesztiválon, ahol a terroristák több száz emberöt öltek meg – ők is az áldozatok közt vannak.

Egy másik fontos kapocs, hogy legalább két magyar lányról tudunk, akik túszok Gázában (a külügyminiszteriumnak összesen öt olyan túsról van információja, aiknek magyar állampolgárságuk van, közülük három, egy nőt és két gyermeket, már szabadon engedtek – a szerk.). Lehet, hogy ők nem a közvetlen családom, de ez is szorosan érint.

Ha egy ellenséges fegyverest hoznának be holnap a kórház sürgősségi osztályára, ellátaná?

Igen. Nekem van egy eskü: el kell látni a sérültet. Pont.

A hadseregen is egészségügyiként dolgozott. Volt példa rá, hogy ezt tette?

Volt. Én nem nézhetek felre, amikor valaki ott vérzik el a szemmel előtt. Még akkor is, ha tudom, hogy ellenkező esetben nem számíthatok hasonló bánamódra.

Érdemes tudni, hogy ebben a kórházban rengeteg szíriai sebesült látottak el a szíriai polgárhárború első időszakában, mert ide nincs túl messze a szíriai határ sem.

Meddig marad kint?

Nem tudok sokáig maradni, mert Magyarországon vár a családom és a munkahelyem, ott élek az életem. Legfeljebb egy hónapig tervezek maradni.

Bihari Ádám

Copyright (c) 2020. RFE/RL, Inc. Az újratöltést engedélyezte: Radio Free Europe/Radio Liberty, 1201 Connecticut Ave NW, Ste 400, Washington DC 20036

Mazsihisz-vezetés: Shemesh doktor a segítőkészség legszébb példáját mutatja

A segítőkészség legsz

A magyar EU-elnökség egyik prioritása az antiszemizmus elleni harc lesz

Ez év második felében, amikor Magyarország lesz az Európai Uniós Tanácsának soros elnöke, a magyar EU-elnökség egyik legfontosabb prioritása az antiszemizmus elleni küzdelem lesz – jelentette be Bóka János európai ügyekért felelős miniszter a Zsidó Világkongresszus (World Jewish Congress – WJC) chanukai fogadásán a Rumbach Sebestyén utcai zsinagógában.

A Zsidó Világkongresszus (WJC) ünnepi fogadásán nagy számban vettek részt a Budapesten tárgyaló zsidó diplomáciai testület (Jewish Diplomatic Corps – JD Corps) delegációjának tagjai, a magyar zsidó felekezetek és civil szervezetek képviselői, valamint a hazai közélet kipertszereplői.

A rendezvényen illusztris vendégek gyűjtötték meg a chanukia öt gyertyáját, és nagyszerű énekesek, zenészek adtak ünnepi műsort. A Bíró Ezster által rendezett program keretében fellépett Bognár Szilvia Artijsus-, eMeRTon-díjas és Kodály Zoltán-emlékdíjas énekes, Raab Gábor énekművész, s nem utolsó sorban a Lauder Javne-iskola Sírim kórusa Rév Kata vezetésével. A rendezvény egyik fő szervezője Ligeti András, a WJC Közösségi Ügyekért Felelős Igazgatója, a szervezet budapesti irodájának ügyvezetője volt.

A chanukai lángok közül az elsőt Bóka János, a magyar kormány európai ügyekért felelős minisztere és Beatrice Kricheli, a WJC JD Corps ausztriai képviselője gyűjtött meg, a másodikat dr. Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke, a WJC alelnöke és Sana Kisilis, a WJC JD Corps németországi képviselője; a harmadikat Karácsony Gergely, Budapest főpolgármestere és Yael Sanchez, a WJC Next Gen spanyolországi képviselője; a negyediket János Házász-Handelszman, Izrael budapesti nagykövete és Hadassa Getsztain, a WJC JD Corps izraeli tagja, a WJC izraeli elnöke; végül az ötödiket Kiss Henriett, a Rumbach vezetője és Eli Noverstein, a WJC JD Corps elnöke lobbantotta fel.

Dr. Grósz Andor: Izrael harca a terror ellen a mi harcunk is

Ünnepi beszédében dr. Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke kiemelte: most, hogy együtt megyűjtöttük az ötödik chanukkagyertyát, s ennek fényénél is láthatják a csodálatos zsinagógát, gondolunk az ősi ünnep elsőleges jelentésére, a Szentély újjáépítésére.

ÚJ ÉLET

Kiadó: Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége
(székhelye: 1075 Budapest, Síp utca 12.)

Kiadásért felelős személy: dr. Kunos Péter

Szerkesztési feladatai személy:

Kardos Péter

1075 Budapest, Síp u. 12.

Telefon/fax: +36-1-413-5537,

+36-1-322-2829

E-mail: ujlet@mazsihisz.hu

Főszerkesztő: Kardos Péter

Olvasószervető: Gábor Zsuzsa

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 9600 Ft

Külföldre 13.600 Ft/év

USA és Izrael: 15.000 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető

az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUB

IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap

Üzletág, előfizethető a kiadónál.

Postacsatlak: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklámációk

intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.

Szedés, tördeles:

WolfPress Nyomdaipari Kft.

Nyomdai munkák:

PrimeRate Kft.

ISSN 0133-1353

Bóka János európai ügyekért felelős miniszter

A Rumbachról szóvala azt mondta: fizikai és spirituális értelemben is újjá kellett építenünk a templomot, ebben a zsinagógában ugyanis már a tömeges deportálások előtt, 1941-ben elkezdődött a soá, amikor még nyoma sem volt a német megszállásnak és a nyilas uralomnak.

Hozzájötte: az akkor kormány hatalmos állami politikai szintre emelte az antiszemizmust, majd idegen-

rendészetiak álcázott intézkedéssel a fasizmus elől hozzájárult menekült külföldi zsidókat kiutasította Magyarországról. A Rumbach-zsinagágában zsúfolt össze több mint 25 ezer ártatlan embert, akiket 1941. augusztus végén az ukrainai Kamenyec-Podolszk régióba szállítottak, ahol már a németek végezték el a hóhérnököt, azaz a magyar holokaust története itt, ebben a házban kezdődött – hangsúlyozta az elnök.

„Ha Európa hagyja eltorlani évezredes zsidó örökségét, nem tudja, vagy nem akarja megvédeni évezredes zsidó közösségeit, nem képes egyértelműen és feltételek nélkül elítélni az antiszemizmust minden megnyilvánulási formáját, ideérte Izrael Állam létesítéshez és önvédelemhez való jogának megkérdőjelezését, akkor Európa is elveszett” – közzölte Bóka János.

Azzal kapcsolatban, hogy 2024 második felében Magyarország lesz az Európai Uniós Tanácsának soros elnöke, a miniszter kiemelte: a magyar uniós elnökség egyik prioritása az antiszemizmust elleni küzdelem lesz, az antiszemizmust ellen pedig az európai zsidó élet támogatásával és megismertetésével, illetve Európa zsidó örökségének védelmével lehet hatékony fellépni.

Hozzájötte: nálunk „a zsidó élet és kultúra mély gyökerekkel rendelkezik, sokszínű, organikusan fejlődik, magyarságunk szerves része. Ezt az értéket szeretnénk példaként Európa elé állítani.”

János Házász-Handelszman: Köszönjük Magyarország támogatását

Beszédet mondott János Házász-Handelszman, a zsidó állam budapesti nagykövete is, aki közölte: az idei chanukka a háború miatt más, mint amilyen az elmúlt években volt, hiszen visszafigyelhetetlenül.

A diplomata megemlíttette, hogy a palesztin terroristák által fogva tartott emberek hozzájárulásával érkeznek a héten Budapestre, hogy itt is fölelmezék hangjukat, segítséget kérve a tűzszak mielőbbi kiszabadulásáért.

János Házász-Handelszman megköszönte a magyar kormányt, az ellenzéki pártok és a magyar közvélemény támogatását abban, hogy a magyar zsidó közösség más európai vagy tengerentúli országokhoz képest biztonságban, nyugalomban élhet. Szavait ezzel zárták: Izrael győzni fog a háborúban, hiszen a fénnyel mindig győzedelmeskedik a sötétség fölött.

A rendezvényen felszólalt még Daniel Radomski, a WJC Jewish Diplomatic Corps program főigazgatója és az Izraelből érkezett Hadassa Getsztain is, aki Bóka János miniszternek az ünnepi alkalomból egy chanukiját ajándékozott.

NAPTÁR

Január 19., péntek

Svá 9.

Gyertyagyújtás: 4.06

Január 20., szombat

Svá 10.

Szombat kimenetele: 5.16

Január 25., csütörtök

Svá 15.

Tu bisvá

Január 26., péntek

Svá 16.

Gyertyagyújtás: 4.16

Január 27., szombat

Svá 17.

Szombat kimenetele: 5.25

A fogadás előtt Bóka János miniszter és dr. Grósz Andor Mazsihisz-elnök mintegy félórás, négyesemközti megheszélyt tartott. A találkozón szóba került a magyar kormány és a Mazsihisz köztőtti együttműködési lehetőségek, ezen belül az is, hogy a Szö-

vetség milyen módon tud együttműködni a magyar kormánnal az EU-s elnökség időszaka alatt. A miniszter és az elnök megtárgyalta azoknak az európai uniós pályázatoknak az ügyét is, amelyek esetlegesen érinthetik a Mazsihisz is.

A pénz módot ad mindenre (Koh. 8/19)

„Ne legyenek neked más isteneid színem előtt” (II.M. 20/3) Hát igen! A pénz nagy úr! „Megvakítja a bölcs szemét és elfordít az igazak szavait.” (VM. 16/19)

Dov Ber Heller rabbi, a máramarosszigeti rabbinikus bíróság feje egy kora őszi délután kertje végében üldögélt a kedvenc diófája alatt. Kellenes szellő fújdogált, meglebegtette a fa leveleit. A lágy napsugár a levelek körvonalainak különös táncát vetítette az előtte levő könyv lapjaira. A békés hangulat álmossá tette. Behunya szemeit, és élvezte a csendet. El is aludt volna, amikor hirtelen előtte termett Práger Jidel borkereskedő. Felindultságában szaporán szedte a levegőt, alig tudott beszálni. A rabbi igyekezett megnyugtatni, majd kérte, mondja el a látogatásának okát.

Péntek délután jöttem Nagyszőlősre – kezdté magyarázatát –, Szaplonca előtt eltörte a szekeret rúdra. Kózeledett a sábesz. Nem volt mit tenni, ki-fogtam a lovakat, és mentem szállást keresni. 5000 pengő volt nálam. Nagy pénz. Sokat kellett bajlódnom, míg összejött. Mellesleg csak a fele az enyém, fele a társam. Féltem a szálláson hagyni. Halottam a faluban lakó gazdag Mose Kofler nagykereskedőről. Felkerestem. Kértem, legyen nála pénzem, ha kimegy a sábesz, érte megük. Vasárnapig rendbe hozták a szekert. Elmentem reb Koflerhez. Kértem tőle a pénzem, mire ő úgy nézett rám, mintha megörült volna! Nemhogy 5000 pengő, egy árva krajcáród sincs nálam – állította, és kitessékelte a házból. Tegyen igazságot, rabbi – könyörgött Jidel –, tönkremegyek, ha nem kapom vissza a pénzt.

Dov Ber Heller rabbi magához hívatta Mose Koflert. Beszélgetni kezdett vele. Kopogás hallatszott a verandára nyíló ajtón. A sámesz kinyitotta, és az ajtóban ott állt Práger Jidel. Amint megláttá Mose Koflert, kiabálni kezdtett: Add vissza pénzem, te gánef! Ismered ezt az embert? – kérdezte a rabbi. Persze hogy ismerem, válaszolta Mose Kofler. Nálam töltött egy szombatot. Evett, ivott a házamban, most meg 5000 pengő követel! Bolond ez az ember. Bizonyítás be, hogy elvettem a pénzemet! Jidel nem hagyta magát: Kezdebe adtam a pénz, megszámoltad és eltettet, mert közeledett a gyertyagyújtás ideje. Reb Kofler – magyarázta a rabbi –, magad is látod! Ez az ember összevissza beszél! Ez nem fog békében hagyni. Azt tanácsolom, adj neki valamennyi pénzt, és menjen dolgára. Kofler erre kivett a zsebéből 50 pengőt: Itt van, Jidel! Vedd el, és hagyj békében! Mire Práger Jidel: Még hogy 50 pengő! Mit kezdjek 50 pengővel! Vegyek belőle kötelet... akasszam rá magam! Tégy hozzá még 50 pengőt – biztatta a rabbi. Legyen – mondta Kofler –, itt van még 50 pengő! Erre Práger Jidel földre vetette magát, és keserves sírásba fogott. A rabbi csendesen Kofler fuliére súgta: Nem fogod könnyen lerázni vándolódat! Told meg 100 pengővel, hátha megbékél! Mose Kofler előtt újabb száz pengőt, és letette Jidel elő a padlóra. Az viszont ellőzte a pénzt! Erre a rabbi, mint aki elvesztette békétérését, felemelte hangját: Nem elég neked 200 pengő? Hiszen az összeg már rendes adománynak számít! Még hogy adomány! – vette hangját hangosabbra. – Nekem nem adomány kell! A pénzemet akarom! Erre a rabbi: Ide figyelj, reb Kofler! Ajánlj neki 500 pengőt, és fejezzük be a cirkusz! A kereskedő zsebébe nyúlt, mire a rabbi felállt, ujját az égre emelte, és mondta: Te gánef, te aljas gazember, te Izrael megrontója. „Csupa fosztogatást, csupa rablást látok magam előtt!” (Hab. 1/4.) Biztos, hogy meglopta Práger Jidel. Hamar lemondta 500 pengőről, hogy 4500-at nyerjél! Add vissza azonnal ennek a Práger Jidelnek a pénzét, mert különben rácsmögé juttatnak. Magam fogok tanúskodni ellened. Tudd meg, Mose Kofler: „...eljöttek a büntetés napjai, eljöttek a fizetés napjai!” (Hos. 8/7)

Mose Kofler arca vöröslila lett, mint a borcs leve! Leszállt a rabbi kezébe 5000 pengő, és kisomfordalt a szobából. Nem is látták egy ideig a városban. Dov Ber Heller rabbi Práger Jidelre nézett, elmosolyodott, és azt mondta: „Ideje van a keresésnek és ideje az elvesztésnek; ideje a megőrzésnek és ideje az eldobásnak.” (Koh. 3/6)

Szerdócz J. Ervin főrabbi

APRÓ-HIRDETÉS

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Szociális alapítvány keres megbízható munkatársakat havonta összesen pár órát igénylő feladatokhoz, díjazás nélkül. 06-1-321-3497, esti órákban.

Épületsülyedés megállapítása, falfelvarrás, falrepedezés megállapítása, sziget

Kenesei Marcellnek, a Bálint Ház igazgatójának fesztiváli visszatekintése

Elsőként szeretném elismerésemet kifejezni mindenjáuknak a 2023-as Budapesti Zsidó és Izraeli Filmfesztivál sikeres lebonyolításáról. Önök a szó.

– A ZsiFi már tizenkét éve színesít Budapest kulturális életét és a zsidó közösségi életet egyaránt. Családias, cuki fesztiválból nagyszabású, komoly kulturális eseménnyé nőtte ki magát ez alatt az idő alatt. Az egyik legnépszerűbb fesztivál Magyarországon, vagyis a ZsiFi-t övező az egyik legnagyobb érdeklődés a Magyarországon megrendezett filmfesztiválok közül.

Azon túlmenően, hogy olyan filmeteket mutatunk be, melyek különlegesek és így vagy úgy a zsidóságról vagy Izraelről szólnak, az egyik legfontosabb ismertetője a ZsiFi-nek, hogy ízig-vérig közösségi esemény.

A ZsiFi az előző igazgató, Fritz Zsuzsa ötlete volt. Frici külföldi példákból láta, milyen hatékony módon a közösségszervezésnek, ha zsidó tematikájú filmek köré feszített szerveznek. Egy zsidó filmfesztivál lehetőséget kínál arra, hogy olyanokhoz is eljussunk, akikhez más programokkal nem tudunk, illetve arra is, hogy erősítse a köztőrését a közösségen belül tagoknak. A ZsiFi születésében meghatározó szerepe volt Borgula Andrásnak, Marcsa Barbanak és a Gólem Színháznak is, akik a kezdetekben a projekt vezetői

A ZsiFi csapata

voltak, és az ő közreműködéstükkel jutott el oda a ZsiFi, ahol most tart. Fontos kiemelni egy másik Bálint Ház-as kollégá, Lantai Dávid szerepét is, aki szintén az egyik apukája a fesztiválnak.

2023 sok szempontból különleges volt. A ZsiFi 12. születésnapján, bár micvóján két másik szülinapot is ünnepeltünk: Budapest 150 éves fennállásának és Izrael létrejöttének 75. évfordulóját. Nagy öröömre szolgált, hogy részt vehettünk a Budapest főváros 150. születésnapját ünnepelő jubileumi rendezvényesorozatban, melynek keretében a Fővárossal, az Erzsébetvárosi Önkormányzattal, a Gólem Színházzal

és megannyi más partnerünkkel karoltva a zsidó Budapestet is bemutattuk és megünneptük. Részesei lettek a 75 éves Izrael ünnepségsorozatának is, melyet az Izraeli Nagykövetséggel és a Merkaz Héber és Izraeli Kulturális Központtal, valamint egyéb partnereinkkel együtt szerveztünk meg.

Október hetedike előtt még egészén máshogy képzeltük el ennek a különleges évfordulónak az ünnepelését. Az Izraelben élő testvéreinket ért gyalázatos terrortámadások mincket is mélyen érintettek. Bár az ünneplésünk nem lehetett onfeleadt, most talán még fontosabb volt, hogy egymásra tudjunk támaszkodni, segíteni tudjuk egymást, és megmutassuk, bármilyen tragédia ér minket, egy népként, egy közösségeként megerősödve folytatjuk tovább azt, amiben hiszünk.

Mi a filmek segítségével próbáltunk a megértésben és a feldolgozásban segíteni. Sajnos igaz, hogy rendkívül összetett, félelemre és szorongásra bőven okot adó világban élünk. Történelmi emlékezettünk, önvédelmi mechanizmusaink, az egzisztenciális fenyegetésekre adott érthető reakcióink és impulzusaink sokszor nem a megértés irányába terelnek minket. És ez nincs igy jól. Illúzióink persze nincsenek, pontosan tudjuk, hogy egy filmfesztivál, még akkor is, ha olyan menő, mint a ZsiFi, nem oszlatja el minden félelmünket, nem teremteni meg a békét a Közel-Keleleten, nem párologtatja el minden szorongásunkat, ahogy Izrael áthatolhatatlan és tutibiztos védelmét sem teremti meg.

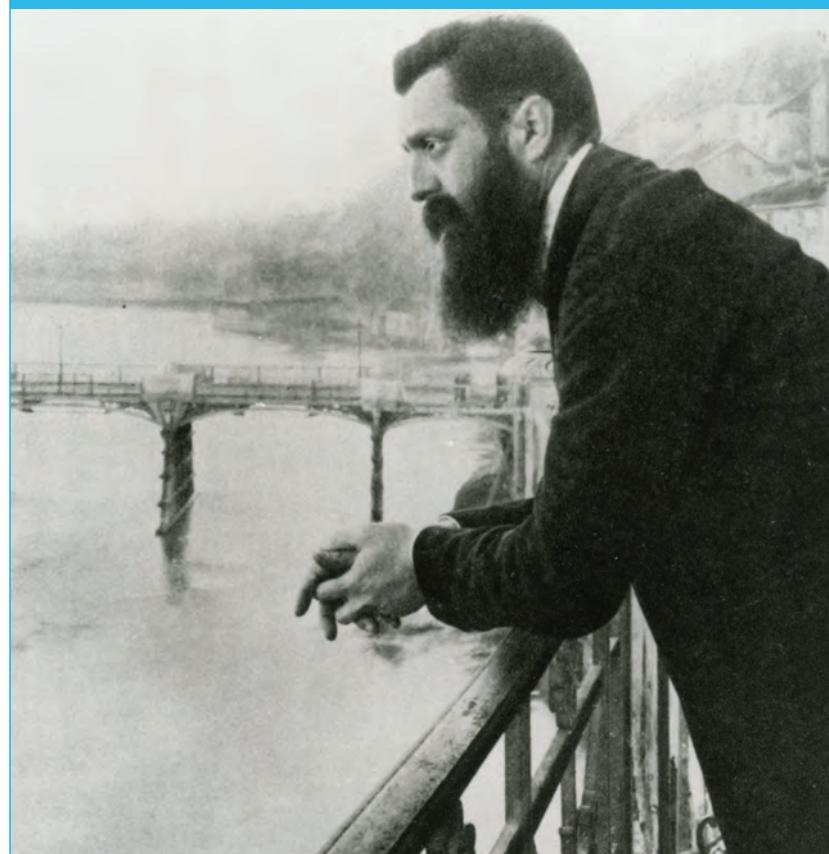
De azért abban joggal bízunk, hogy az idei filmválogatás és a kapcsolódó kísérőprogramok lehetőséget adtak arra, hogy kicsit megállunk és más szemszögből tekintsünk a világra, hogy kicsit talán emberebbnek érezzük magunkat egy emberi világban. Nemcsak a filmek miatt, hanem azért, mert együtt lehettünk, megbeszélhetünk őket, kapcsolódhattunk egymáshoz. Ugyanis egy filmfesztivál a nevével ellentétben szerintem elsősorban nem a filmekről szól, hanem rólunk, emberekéről. Történetekről, amik rólunk szólnak, illetve beszélgetésekéről, amiket folytatunk a filmek után egymással. A közösségről, szűkebb és tágabb értelemben egyaránt. Zsidó emberek találkozássáról egymással, meg a találkozásról zsidók és nem zsidók közt, zsidótémák mentén.

Idén volt egy sor beszélgetés a filmek után, volt koncert, buli, gasztronómiai program – 22 kísérőprogrammal az eddigi legszínesebb ZsiFi-t tudjuk magunk mögött.

2024-ben pedig jön a bár micvó év! Hogy ez mit jelent pontosan, egyelőre legyen titok. Annyit azonban megsúgok, hogy jövőre a Bálint Ház 30 éves lesz, így akkor is nagy dobással készülünk.

-gáljuli-

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

az Ön Öröksege is hozzájárulhat e célhoz.
Keren Hayesod UIA,
a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tölünk megtudhatja hogyan
E-mail: eli.keidar@kerenh.hu
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-8487380

SPÁNN GÁBOR

Tradition

Este ülök a feleséggemmel, és békésen tévünk. Popcorn nincs, mert hizlal! Viszont ahogy jó magyar nyuggerékhez illik, a híradó alatt köpködök a képernyőt, és ha az átlagosnál nagyobbat hazudik, beszólunk a bemondónak. Ezután jön az általam nagyon várt amerikai krimi.

Egy bonyolult fehérgalléró bűncselekmény a tárgya, viszont zsidó környezetben játszódik. Az egyik család fejét Mordechájnak hívják, idős úr, és a rendőrség látta szívrohamot kapva meghal. Ami ezután jött, annak láttán feleséggel együtt kis híján földöntöttük a kanapét a csodálkozástól. Szép, méltóság teljes képekbén mutatják a ravatalozót. Mordecháj elől fekszik egy aranyszegélyű(!) nyitott koporsóban, és kinagyított arcához egy állványon a koporsó mellett. A koszorú- és virágerdő közben süvét állnak a családtagok, barátok, ismerősök. Egy részük zsidó, még talpig srámliba csomagolt ortodoxot is lehet látni a filmen. Ezek a gyászolók egyszer csak egyesével odajárulnak a koporsóhoz, homlokon csókolják a megboldogultat, és beraknak mellé egy-egy szál virágot. Ekkor látszik, hogy Mordecháj szmokingban, csokornyakkendővel fektették örök nyugalomra. És ha ez nem elég egy zsidó színek, ezután jön a java. A gyászoló gyülekezet átvonul a másik szobába, ahol egy hatalmas svédasztalról jóízűen kezdik fogysztani a sonkát, csíulköt és minden egyéb tréflit, mi szem-szajnak ingere. Ezután körülállják a halottat, és a valósághű ábrázolás kedvéért a rabbi-juk eredeti arameus nyelven mondja el jól hallhatóan a kádist.

Na – mondomb az asszonyak –, erre varrijál gombot! Mi szégyelljük, hogy szombaton autóval megyük zsinagógába, és közben a világ így elment mellettiunk. Nálunk itt a magyar zsidók a nulla tolerancia jegyében Európában legzavartalanabbul élik meg hitüket. Az egy kicsit zavaró, hogy az interneten Hitler Mein Kampfját hirdetik mint bestsellert, de kapható horogkeresztes bögre is. Hitéletünk sajnos időnként abból áll, hogy marjuk, feljelentgetjük egymást. Felvétélek készülnek arról, hogy a zsidó temetőben található olyan sír is, melynek a kövén ott a meghalt portréja. Az ortodoxok nem tartják elég zsidónak a neológot, ők pedig fintorogva fogadják be a reformereket. Arról már nem is beszélek, hogy lassan szinte minden sarkon akad egy kóser hentes. Az Államokban él Izraelben kívül a legnagyobb zsidó közösség. Amerika mindig bizonyos fokig példakép volt a világnak. És kérdem én, mi van a zsidókkal? Ők vagy nem olvastak Tórát, Talmudot, Misnát, vagy úgy gondolják, hogy a Teremtő háttal áll Amerikának. Én pedig itthon írham a cikkeimet „a világra nyitott sokszínű zsidóság”-ról.

Végül is ki-ki úgy éli meg a zsidóságát, ahogy akarja, hisz kalauzoljam én az ORZSE zsinagógájában a teljes izraeli futballcsapatot, melynek egyik tagja a péntek esti istentisztelet közepén megkérdezte tőlem, hogy meddig tart még ez a gajdolás. Merthogy ő a bár micvója óta nem látott zsinagógát belülről, viszont a lövészárokban elsőként ott van, ha védeni kell Erecet.

Én ránéztem a feleségemre, és csak annyit mondta neki: Drágám, légy szíves, nézd meg a tévéújságban, hogy mikor és melyik csatornán vetítik a Púrim a Vatikánban c. filmet, mert céfűl érdekel.

Emléktáblát avattak a Scheiber Sándor Gimnáziumban

A végzős diákok szalagavató bálja előtt avatták fel azt a dicsőségtáblát, amely a Maccabi Játékokon az elmúlt években ezüst-, illetve bronzérmet nyert diákok eredményeinek állít emléket.

Két évvvel ezelőtt az aranyérmesek márványtábláját leplezték le, mellé került most ez az újabb.

A Budapesti Zsidó Hitközség, a Maccabi VAC és Bóday Csaba mint magánszemély adományából készült emléktáblát Mester Tamás BZSH-elnök, Mazsihisz-alelnök, valamint a Maccabi VAC képviseletében Bóday Csaba leplezte le.

A szalagavatón Kovács Bernadett igazgató és Mester Tamás köszöntötte a végzősöket, aikre dr. Verő Tamás főrabbi kérte az Örökkévaló áldását.

Így gondozd öregedet 3. Bóbiskolás

Figyeld meg, milyen ideges lettél, amikor nagyszülődnek „félretettél” egy műsort, és amikor egy erős poénállal nem hallottad reagálását, odanéztél, s láttad, hogy elaludt. Ezek az öregek megfigyelték, hogy minél jobban várnak egy műsort, annál biztosabb, hogy pont előtte alszanak el.

De ez még semmi. Egyre fogy a türelmek. A kétrészes filmeknek először az egyik, később a másik felét nem nézik meg. Türelmetlennek tűnnek.

A híradók jelentik a csúcsot. Az igen! Peregnek. Ami a reklámokat illeti, azok nemelyike korai vacsorázásra kényszeríti őket, mivel nem minden étvágyerjesztő egészségügyi téma fut a képernyőn.

Része a programnak a gombok nyomogatása, azaz a csatornaváltás. Micsoda idilli állapotok a kezdetek kezdetéhez képest. A hétfői adásszünetek, az egycsornás adó, a szomszédok odacsödülése – merthogy nem mindenkinet jutott ebből az istenáldásból.

A színes tévék bejövetelét megelőzte a sárgás műanyag előtét használata, amitől már nem fekete-fehérben, hanem sárgában látták a műsort.

A színes készülékek beszerzésének paradicsoma a Keleti volt, ahol a moszkvai gyorsról katonák cipelték le a 15–20 kilós tévéket. És adták is el ugyanott.

Micsoda szenzációnak számított. Még több szomszéd, még több ismerős a kicsiny lakásban. A televíziózással megszűnt a külvilág. Az istentiszteletek és az összejövetek időpontját a tévéműsorokhoz kötötték.

Tanács: amikor berontasz az öregethez, és elkezdesz kütüznü, nézd el neki, hogy ő a tévé nézi. Meg a réges-régi műsorok ismétlését. Újra fiatal lesz, ott vanak vele azok, akikkel együtt nézte hajdanán. Most magányosnak érzi magát.

Kérdez meg tőle: papa (mama), hogy tetszett? Érdemes-e megnézni? És főleg ezt: ma miért nem csinálnak már ilyen filmeket?

Boldog lesz! Töled!

kápé